

Príloha a) ING. VLADIMÍR SEMAN:

PROJEKT RIADENIA A ROZVOJA ROZHLASU A TELEVÍZIE SLOVENSKA

**Národnej rade Slovenskej republiky
Výboru NR SR pre kultúru a médiá
Nám. A. Dubčeka 1
Bratislava
812 80**

Predkladá : Ing. Vladimír Seman

Podpis:

V Novosade, 25.5.2022.

Obsah:

1. Kto som a prečo by som práve ja mal byť mal byť riaditeľom RTVS	3
2. Prečo má môj projekt 20 strán, keď všetko podstatné je v jeho úvode?	7
3. RTVS ako liga s jediným dominantným mužstvom a prečo to má byť inak..	8
4. Dôvody centralistického modelu RTVS a jeho dôsledky	10
5. Osobná skúsenosť s “blavocentrizmom” v RTVS	11
6. Komu vyhovuje centralistický spôsob riadenia RTVS a prečo je to obraz nezrelosti Slovenska	12
7. Čo s koncesionárskymi poplatkami	13
8. Prečo je terajší model fungovania RTVS zastaraný a nevyhovujúci	14
9. Decentralizácia RTVS - vznik nových štúdií v krajských mestách	16
10. Návrh rozpočtu 8 regionálnych (krajských) štúdií	17
11. Návrh programových typov pre rozšírené regionálne vysielanie	21
12. Záverečné poznámky	23

1. Kto som a prečo by som práve ja mal byť mal byť riaditeľom RTVS.

Viem, že nebudete strácať čas s človekom, ktorý nemá reálnu šancu uspieť.

Pokúsim sa vás však presvedčiť.

Prečo by som sa teda mal stať riaditeľom RTVS práve ja?

A vôbec, kto som, že si trúfam oberať vás o čas?

Som televízny producent publicista, ktorý v médiách pracuje už 40 rokov¹.

Podporuje ma Slovenská katolícka charita, spolok lokálnych televízií Slovenska LOTOS a mnohí ďalší jednotlivci a organizácie.

Nie som kandidát žiadnej z politických strán, aj keď som bol vo voľbách do NR SR na kandidátke jednej z nich (OLANO-KÚ).

Bolo to výlučne len preto, lebo som si naliehavo uvedomoval nutnosť spoločenských zmien a chcel som ich podporiť osobnou angažovanosťou. Nikdy som však neplánoval pre seba žiadnu politickú budúcnosť a ani nepôsobím v žiadnych štruktúrach politickej strany.

Mojím osobným motívom zúčastniť sa na tomto výberovom konaní je **VÝLUČNE** len vyjadrenie dôvery a následné oslovenie širokého okruhu ľudí, ktorí ma už štyri desaťročia registrujú ako predstaviteľa verejného záujmu na pôde masmédií.

To je však len subjektívny dôvod, ktorý nie je rozhodujúci. Čo je teda hlavný dôvod?

RTVS potrebuje zmenu nielen preto, lebo sa vymenila vládnuca garnitúra

a je už zaužívaným pravidlom, že zhruba uprostred volebného obdobia sa mení aj generálny riaditeľ tejto inštitúcie. Na takúto zmenu je aj dosť objektívnych dôvodov.

Prečo teda meniť RTVS? Začnime “od podlahy”. Na úvod si treba priznať základný fakt:

Slovensko je krajina, ktorá môže existovať aj bez RTVS.

Nemalé zdroje tejto inštitúcie sa môžu využiť aj inde. Napríklad na nové stíhačky, nemocnice, školy, diaľnice, či na pomoc mladým rodinám.

Skúsenosti z iných krajín naozaj potvrdzujú, že mediálna služba verejnosti sa dá zabezpečiť aj cez súkromné médiá. Pravda, musí to byť na základe jasne definovaných cieľov, poctivo sformulovanej spoločenskej objednávky. Treba, aby bolo jasné, čo chceme, kto to vie urobiť a koľko to bude stáť.

¹ <https://instacks.sk/vladimir-seman-ceny-za-svoju-pracu-netreba-pocitat-staci-nebat-sa-ist-za-svojim-snom>

Na zabezpečenie fungujúcej a zmysluplnej mediálnej služby verejnosti nemusí existovať z verejných zdrojov platená inštitúcia, na čele s človekom s oligarchickými právomocami, ktorý svoje zotrvanie odvádza od službičiek politikom, či mediálnym skupinám.

Programové typy, ktoré RTVS verejnosti ponúka ako “službu verejnosti” často lacnejšie a kvalitnejšie realizujú súkromné médiá a niektoré ešte na tom aj zarábajú.

V prvom rade teda treba odbornú, verejnú diskusiu o tom, či existencia RTVS v terajšej podobe vôbec má význam.

Môžeme sa inšpirovať aj tými krajinami, ktoré verejnoprávne médiá v našom ponímaní nemajú (Švajčiarsko).

Treba však brať do úvahy aj krajiny, ktoré do štátom kontrolovaných médií nalievajú obrovské zdroje, hoci SKORO to im isté, priam na striebornom podnose, ponúkajú takmer ZADARMO zo zahraničia (Rakúsko).

Táto diskusia môže priniesť aj neočakávané výsledky. Napríklad, že RTVS nás napokon bude stáť skoro toľko, ako fungovanie tretiny vyšších územných celkov. (Chcú tí, ktorí sa porovnávajú s ČT). Alebo, že nás nebude stáť nič, čo by na seba aj tak nezarobilo. (Napríklad, TV JOJ a TV Markíza s tretinovým rozpočtom, ako má RTVS.)

RTVS hospodári približne so 147 000 000 € ročne. Ťažisková časť rozpočtu sa spotrebúva v televíznej zložke (STV), ide približne o 4 pätiny zdrojov RTVS.

Verejnoprávne televízne vysielanie na Slovensku teda stojí daňových poplatníkov zruba 120 000 000 € ročne. Priami konkurenti STV, najmä TV Markíza a TV JOJ hospodária približne s tretinovým rozpočtom. Pritom sa často zabúda na základný fakt:

Komerčné elektronické médiá fungujú diametrálne inak, ako RTVS. Svoj rozpočet v skutočnosti nespotrebovávajú, ale ho len využívajú ako investíciu na dosahovanie zisku.

Ich zmyslom totiž nie je naplnenie verejného záujmu, ale prinášanie ekonomických benefitov svojím majiteľom, resp. akcionárom.

V tomto svetle je takmer štvornásobne vyšší rozpočet RTVS na veľmi podobnú, alebo priam identickú produkciu ešte nepochopiteľnejší.

Na to, aby verejnoprávne vysielanie malo svoje opodstatnenie, malo by v prvom rade čo zohľadňovať verejný záujem. K tomu má RTVS v súčasnej podobe dosť ďaleko.

Verejný záujem sa totiž v podmienkach RTVS stal veľmi vágnym, priam prázdny slovom, za ktorým sa skrýva všetko a nič. V mediálnom priestore na Slovensku totiž ako na bežiacom páse vznikajú veľmi podobné programy nielen v RTVS, ale tiež v komerčnom prostredí. Pravda, tam zväčša za omnoho menej peňazí, bez automatického nároku na verejné zdroje.

Aj také, výsostne “verejnoprávne programy” v produkcii RTVS, ako sú napríklad národnostné vysielanie, náboženské a vzdelávacie programy, tvorba pre deti a mládež, atď., v porovnateľnej alebo vyššej kvalite vznikajú v TV Markíza, TV JOJ, TV LUX, TA3 a tiež v sieti lokálnych, regionálnych a mestských televízií v združení LOTOS.

Aj v oblasti rádii existuje ekvivalent Rádia Slovensko, ktorým je Rádio Lumen, jediné celoplošné médium, ktoré nesídlí v Bratislave.

Dobrým príkladom kvalitného regionálneho rádia, ktoré plní celý rad verejnoprávných funkcií je napríklad Rádio Košice, ale tiež mnohé, mnohé ďalšie.

Spomínané súkromné médiá však však nemajú automaticky nárok na verejné zdroje a ich prípadná podpora z “verejnej pokladničky” je v porovnaní s RTVS iba mikroskopická.

(Ak si, pravda, odmyslíme TA3 za éry SNS, pravda.)

Takzvaná produkcia “vo verejnom záujme”, ktorou RTVS odôvodňuje svoju existenciu, je pričasto iba plášťik na zväčša neefektívne čerpanie verejných zdrojov.

Táto skutočnosť je v slovenských podmienkach navyše deformovaná tým, že až 95% rozpočtu RTVS sa spotrebúva v Bratislave.

Nastala tak paradoxná a vo svojej podstate zvrátená paradigma, podľa ktorej sa hlavným zmyslom RTVS nestalo napĺňanie verejnoprávneho poslania, ale umožnenie takmer výlučne bratislavským tvorcom a produkčným spoločnostiam mať čo najjednoduchší prístup k verejným zdrojom.

Najdrahšie programy sa pritom v RTVS a jej komerčných náprotivkoch vyrábajú podľa veľmi podobných, alebo identických modelov, zväčša využívajúc služby tých istých celebrit. Divák potom stráca prehľad, či napríklad Adelu Banášovú videl (počul) v tej, alebo onej talks show, na RTVS, alebo v inej, komerčnej televízii, či rádiu.

Východiskom je produkcia programov, ktorými je mediálny trh tak či tak presýtený a ktorých základným poslaním nie je napĺňanie verejného záujmu.

Čo teda urobiť v prvom rade?

Obmedziť oligarchické kompetencie GR RTVS a pre jeho prácu stanoviť exaktné, na základe objektívnych faktov kontrolovateľné mantinely.

To je samozrejme možné až po zmene zákona o RTVS. Predpokladám však, že pri takomto pokuse o zmenu sa zdvihne vlna odporu všetkých, ktorým vyhovuje terajší spôsob fungovania RTVS.

Nuž a takýchto ľudí, aj na vplyvných miestach, je neúrekom. Stačí si všimnúť, ako Ministerstvo kultúry ešte nedávno, úplne nelogicky, žiadalo zvýšenie koncesionárskych poplatkov a tým, de facto, zabetónovanie terajšieho GR RTVS priam na večné veky.

Pravda, existuje svetielko nádeje na konci tunela, že nový GR RTVS, urobí potrebné zmeny. Je pritom na slnko jasné, že on sám na tom nič nezíska. Získala by však verejnosť so zmyslupnejšou a efektívnejšou mediálnou službou, ktorá slúži jej záujmom.

Ako k tomu dospieť? Môžeme sa o tom sporiť, môže sa to postupne korigovať. V súčasnosti hlavné tézy zmeny RTVS vidím takto:

Exaktné metódy hodnotenia ekonomiky výroby programov a vysielania RTVS.
Priame konzekvencie na spôsob práce GR RTVS.
Decentralizácia a oveľa väčší dôraz na regióny.
Nové vysielacie okruhy s využitím on demand služieb a 5 G sietí.
Zrušenie koncesionárskych poplatkov.
Rešpektovanie výsledkov volieb pri výrobe relácií s politickým kontextom.
Menej zábavných programov s tými istými tvármi, (hlasmi) ako v iných médiách.
Zadarmo, alebo za symbolickú protihodnotu archív a spravodajskú surovinu pre lokálne a mestské televízie a školy s mediálnym zameraním.
Dôraz na charitu, vedu, školstvo, zdravotníctvo.
Seriály z vidieckeho prostredia.
Viac kvalitných filmov a dokumentov.
Zapojenie marginalizovaných skupín.
Interaktívne platformy financovania na báze crowdfundingu.
Viac priestoru pre mladých tvorcov.
Vyrovnanie rozdielov v príjmoch zamestnancov STV a Rádia Slovensko.
Menej byrokracie v procese hodnotenia programov a prijímaní nových programových typov.

Odvaha ísť vlastnou cestou a vydržať na nej.

2. Prečo má môj projekt 20 strán, keď všetko podstatné je v jeho úvode?

Je to veľmi jednoduché. Ak by som nezaplnil aspoň 20 strán, tak by ma vyradili pre nesplnenie podmienok výberového konania.

Je to nezmyselná tradícia, ktorú treba zmeniť.

Ak je vôľa meniť riaditeľa, tak sa treba poobzerať, či na trhu práce je niekto, kto by to vedel robiť lepšie, ako ten doterajší. Treba si všimnúť PREDOVŠETKÝM jeho (jej) doterajšie výsledky, jeho (jej) "životný príbeh".

Takto to robia vo všetkých, rozumne riadených spoločnostiach. Všetko ostatné je vata a nezmyselné rituály, ktoré len oberajú o čas.

Navyše, zakladá sa tým nespravodlivá asymetria vo výbere kandidátov.

Tí, ktorí sú v plnom pracovnom vytlačení, nemajú čas na spisovanie vyše 20 stranových seriózných analýz, ktoré im v prípade neúspechu nikto nezaplatí.

To môžu tí, ktorí majú tichý prísľub úspechu, čo je doterajšia prax a neférový podraz voči iným účastníkom výberového konania.

Navyše, už vopred vybraní favoriti (favoritky) často majú prístup k inak nedostupným štatistikám a interným materiálom, ktoré vzbudzujú zdanie ich kompetentnosti a profesionálneho prístupu.

Iní uchádzači musia často neúspešne zápasit' o poskytnutie základných faktov, respektíve, spoliehať sa len svoju prax a verejne dostupné zdroje, ktoré sú často skreslené a neúplné.

Na tomto mieste musím spomenúť, že Mediálny výbor NR SR, tentoraz v neobvykle veľkom a komplexnom rozsahu, veľmi férovo, poskytol uchádzačom interné materiály RTVS. Vôbec to nie je obvyklé.

Celú situáciu komplikujú veční účastníci rôznych výberových konaní, ktorí si len potrebujú dokazovať vlastnú dôležitosť a preto súkajú rôzne, zložito vyzerajúce analýzy, ktorým (väčšinou) ani sami poriadne nerozumejú.

Nepovažujem ani za správne, že na výberovom konaní za GR RTVS sa môžu zúčastňovať iba ľudia s ukončeným druhým stupňom vysokoškolského vzdelania.

Tým sa vopred diskvalifikujú mnohí ľudia, ktorých kvality v manažérskej práci na takomto poste sú nespochybniteľné.

Za viacerých spomeniem napríklad pána Rolanda Kubinu, predstaviteľa TV JOJ.

3. RTVS ako liga s jediným dominantným mužstvom a prečo to má byť inak.

Terajšia situácia RTVS pripomína športovú súťaž, v ktorej družstvo z hlavného mesta (pre túto úvahu ho nazvime Slovan Bratislava) má 20 krát vyšší rozpočet, ako všetky ostatné športové kolektívy spolu. Navyše, tréner Slovana rozhoduje o bytí a nebytí všetkých ostatných trénerov, športovej taktike a celkovom fungovaní iných družstiev.

Samozrejme, vo všetkých zápoleniach by víťazil Slovan. Bol by to taký jednooký kráľ medzi slepými.

Všetci by si však postupne museli zvyknúť, že pokusy Slovana uspieť aj v inej, ako domácej súťaži by sa končili jeho prehrami.

Pri podrobnejšej analýze dôvodov prehier by sa zistilo, že na existenciu takejto ligy treba zruba trikrát viac zdrojov, ako na fungovanie iných, kvalitnejších líg v zahraničí.

Bol by to výsledok nehospodárneho, netransparentného hospodárenia, v ktorom by základným kritériom nebola kvalita, ale osobné záujmy zamestnancov Slovana a ich kamarátov.

Nikde vo svete by neexistoval taký asymetrický a nehospodárny spôsob financovania porovnateľnej športovej súťaže.

A nielen to. Na takúto športovú súťaž by museli povinne prispievať obyvatelia celej krajiny, ktorá by bola zo všetkých iných krajín najviac poznačená centralistickým, neefektívnym a klientelistickým spôsobom hospodárenia.

Obraz športovej súťaže s jediným dominantným družstvom je obrazom terajšej RTVS.

Prečo sa to v ére samostatnosti Slovenska nikto z riaditeľov tejto inštitúcie nepokúsil zmeniť? Dôvod je nasledovný:

Základným predpokladom pre získanie politickej podpory na post riaditeľ'a RTVS doteraz bol vždy jeho (jej) prísľub udržania už existujúceho, krajne neefektívneho, avšak pre záujmové kruhy lukratívneho modelu financovania RTVS.

Kľúčovú úlohu v tom zohráva skutočnosť, že generálny riaditeľ RTVS má priam oligarchické kompetencie v možnosti disponovať verejnými zdrojmi. Dokonca, je v jeho kompetencii zmeniť aj celkový spôsob fungovania inštitúcie, ktorú riadi. Nikto z ministrov nemá také kompetencie. Ani len premiér nemôže tak jednoducho presúvať verejné zdroje. Riaditeľ RTVS áno.

Prostredie mediálnej tvorby si totiž vyžaduje slobodu, ktorú by ťažkopádny a nefungujúci systém výberových konaní a následných kontrol ich dodržiavania zahlušil už v zárodku. To je v poriadku. V poriadku však nie je to, ako sa to deje.

Doteraz šli vždy bokom odborné, či charakterové vlastnosti uchádzačov. Nerozhodoval ich životný príbeh, odborné ocenenia, charakterové vlastnosti, či podpora profesných organizácií. Dokonca ani politická podpora nebola kľúčová. Tá vznikala až následne, salámovou metódou ukrajovania z viac-či menej dobrých zámerov na zlepšenie verejnej mediálnej služby.

Doteraz nikdy nebola kľúčovým predmetom výberových konaní hlboká nerovnomernosť vo využívaní tých 147 miliónoch €, ktorými každý rok RTVS (teda, de facto, najmä jej riaditeľ) disponuje.

Sem - tam niekto riešil neefektívnosť výroby a zbytočné kopírovanie komerčných programových typov, či iné, z pohľadu uchádzačov dôležité faktory. Dalo by sa donekonečna polemizovať o tom, či také percento takých programov tam, či onam, do takého, či iného času. To všetko sú však okrajové záležitosti. Čo je teda pretrvávajúci problém RTVS, ktorý sa tiahne všetkými etapami jej existencie?

Až 95% rozpočtu RTVS ostáva v hlavnom meste. Takáto asymetria vo využívaní verejných zdrojov nie je v žiadnej inej civilizovanej krajine, v žiadnej inej oblasti verejného záujmu. Iba na Slovensku, iba v Bratislave.

Tešia sa najmä produkčné mediálne kruhy, napojené na aktuálnu vládnucu garnitúru. Prináša to totiž ľahký prístup k verejnej pokladničke. Najľahší spôsob, ako ju otvoriť, je zadať výrobu programov do externého prostredia a nadštandardne to zaplatiť. Deje sa to najmä prostredníctvom programov, ktorých sledovanosť a tým aj zdanie legitimity má zaručiť prítomnosť tých istých celebrit, ako v komerčných televíziách.

Bokom ide verejnoprávny rozmer vysielania, prínos pre spoločnosť, informačná, či umelecká hodnota takýchto programov.

Všetci doterajší generálni riaditelia RTVS v prvom rade strážili, aby z hlavného mesta “uniklo” čím menej zdrojov, určených na mediálnu službu vo verejnom záujme.

Nuž a to treba zmeniť v prvom rade, aj keď to vôbec nebude jednoduché a potrvá to minimálne do konca funkčného obdobia nového GR RTVS.

Na tento vážny krok je však nevyhnutné nájsť konsenzus na pôde NR SR a exaktne ho vyjadriť v novele Zákona o RTVS.

4. Dôvody centralistického modelu RTVS a jeho dôsledky.

Pochopiteľne, existuje interný kontrolný mechanizmus (Rada RTVS, Výbor Národnej rady pre kultúru a médiá), ktorý by mal mať potenciál zmeniť, alebo aspoň korigovať zásadné chyby v smerovaní RTVS. Platí to aj v prípade neúmernej koncentrácie zdrojov RTVS v Bratislave.

Reálne kompetencie spomínaných kontrolných inštitúcií sú značne okyptené a v podstate sa sústreďujú iba na hodnotenie krátkodobých výsledkov RTVS, aj to podľa značne subjektívnych kritérií.

V praxi spätná väzba “odbornej verejnosti” spravidla funguje tak, že nejaký XY vplyvný politik, alebo iná, z pohľadu GR RTVS dôležitá osoba, zväčša zaujato a neobjektívne skritizuje nejakého redaktora, či moderátora RTVS a ten (tá) v relatívne krátkom čase opustí brány RTVS².

Členovia spomínaných “kontrolných inštitúcií” o tom málokedy tušia a ak aj tušia, tak čušia. Respektíve, ak aj tušia, tak ich kompetencie sú také okyptené, že po čase pochopia márnosť snahy o zmenu a napokon tak či tak rezignujú.

Neustále personálne zmeny viditeľných predstaviteľov RTVS poskytujú len ilúziu vplyvu odbornej verejnosti na verejnoprávne médiá.

Blavocentrizmus je najväčší z prejavov diskriminačného mechanizmu fungovania RTVS, ktorý postupne likviduje odbornú a zmysluplnú diskusiu o smerovaní tejto inštitúcie.

Jeden z dôsledkov je to, že RTVS je trvalo presiaknutá procesmi s podprahovými znakmi politickej korupcie³.

² <https://www.cas.sk/clanok/676973/v-rtvs-to-zacina-vriet-vzbura-redaktorov-po-vyhadzove-kolegyne-bakovej-reznikovi-posielaju-list>
<https://domov.sme.sk/c/20795636/otvoreny-list-clenov-sekcie-spravodajstva-a-publicistiky-rtvs-plne-znenie-reznik.html>

A mnohé ďalšie.

³ Aktuálnym príkladom je cyklus “Odhodlaní putovať”, ktorý mapuje pútnické miesta Slovenska, avšak bez pútnikov (???). Za tento “odvážny” dramaturgický počin, v externom prostredí zosobnený blízkym spolupracovníkom najväčšej vládnucej strany (hnutia) sa RTVS zaviazala zaplatiť 158 400 € (!!!). Pritom na výrobu takýchto programov má RTVS aj dostatočné interné zdroje, prípadne celý rad podobných programov existuje a pre RTVS ich spolok LOTOS dáva ZADARMO. <https://blog.sme.sk/vladimirseman2/politika/naozaj-sikovny-reznik?ref=tit>

5. Osobná skúsenosť s “blavocentrizmom” v RTVS.

V roku 2011 som kandidoval na riaditeľa STV (RTVS) s návrhom zákona o RTVS, ktorý by vychádzal z tzv. “českého modelu”. Jeho podstatou je rozdelenie: 80% rozpočtu verejnoprávnych médií pre Prahu, 20% rozpočtu pre regionálne štúdiá.⁴

Na podporu tejto myšlienky vznikla petícia, ktorú podpísalo vyše 2500 ľudí, vrátane popredných predstaviteľov kultúrneho, spoločenského, náboženského života, akademickej obce a tiež všetkých mestských a regionálnych poslancov z Košického kraja.⁵

Touto petíciou sa však v Bratislave nikto seriózne nezaoberal. Presnejšie, zaoberal, ale inak, ako očakávali jej signatári.

Moja konkurentka vo výberovom konaní a neskoršia riaditeľka RTVS, pani Miloslava Zemková, mi po spomínanej petícii bez udania dôvodu zakázala spoluprácu s RTVS.

Stalo sa to po vyše 20 rokoch mojej práce v STV, potom, čo som bol zhruba 10 rokov najviditeľnejším predstaviteľom STV z mimo bratislavského prostredia a za svoju prácu som dostal celý rad domácich i medzinárodných ocenení.

Dnes už pre RTVS nepracuje ani jeden zo signatárov petície. Všetci však pokračovali a stále pokračujú v práci aj na televíznych projektoch, respektíve projektoch, ktoré s audiovizuálnou tvorbou bezprostredne súvisia. Viaceré z týchto projektov, avšak už mimo RTVS, dostali významné ocenenia na domácich i zahraničných fórach.

Pani Zemková pred svojím zvolením nemala absolútne žiadnu televíznu prax. Jej mediálna éra sa po riaditeľovaní v RTVS skončila. Nedodržala žiadny z kľúčových príslubov, vďaka ktorým sa stala riaditeľkou. Predovšetkým:

Zlúčením Rádia Slovenska a STV sa nič neušetrilo. RTVS má vyšší rozpočet, ako dve oddelené, verejnoprávne inštitúcie pred zlúčením a funguje ešte viac centralisticky, spolitizovane a neefektívne.

Odstrašujúci príklad likvidačného prístupu voči signatárom spomínanej iniciatívy však stále pretrváva.

⁴ Predmetný zákon upravuje postavenie a činnosť regionálnych štúdií v § 12. Spomínaný paragraf v štyroch bodoch presne určuje postavenie televíznych štúdií v Brne a Ostrave a stanovuje minimálny 20% podiel vysielať televíznych štúdií na celoštátnych okruhoch.

⁵ <https://medialne.trend.sk/televizia/vychode-rozbiehaju-peticiju-viac-regionov-rtvs>

6. Komu vyhovuje direktívny spôsob riadenia RTVS a prečo je to obraz nezrelosti Slovenska.

Dôvodov je viacero. Ten najzásadnejší sa odvíja od politického modelu Slovenska, ktoré je jediným volebným obvodom. Takýto "ultracentralistický model" politickej mapy krajiny nie je v žiadnej inej krajine EÚ, dokonca, ani v žiadnej inej demokratickej krajine sveta. (!)

Ide o dôsledok mečiarovského volebného zákona z roku 1998, ktorého cieľom bola centralizácia politickej moci a nastolenie vlády jedinej štátostrany. Vtedajšia demokratická opozícia sa dušovala, že po úspešných voľbách sa vráti k demokratickejšiemu modelu fungovania spoločnosti. Nestalo sa.

Napriek tomu, že voľby v roku 1998 priniesli ústavnú väčšinu demokratických strán a viedli k zániku mečiarizmu, politikom sa zapáčilo využívať výhody koncentrácie politickej moci. Vládnuce garnitúry si totiž zvykli, že je pohodlnejšie bez primeranej priebežnej kontroly vládnuť z jedného centra, aj keď na úkor regiónov.

Takýto model sa ukázal ako veľmi komfortný pre úzku skupinu politikov a súčasne predstaviteľov mediálnych skupín, ktoré, až na malé výnimky, sídlia v Bratislave.

V RTVS sa vytvoril zvrátený mechanizmus direktívneho riadenia, založený na výmene publicity za ekonomické benefity.

Nuž a tie majú v rukách politické elity, a oligarchické štruktúry, stojace za pozadím mediálnych spoločností.

Kruh sa uzavrel. Politici a oligarchovia potrebujú mať pod kontrolou médium, ktoré im poskytuje publicitu a tá sa zúročuje v politických preferenciách, vedúcich k ovládaniu verejných zdrojov. Kľúčovú pozíciu v tejto tichej dohode medzi politikmi a mediálnymi skupinami zohráva RTVS.

Väčšina politikov doteraz ani nemala skutočný záujem, aby RTVS skutočne plnila svoju verejnoprávnu úlohu.

Potom by sa totiž mohlo stať, že by jediné relevantné médium, ktoré majú aspoň ako-tak pod kontrolou, nastavilo krivé zrkadlo aj ich vlastným záujmom a aktivitám.

Tvorcovia RTVS sú preto zväzovaní množstvom obmedzení, usmernení, konvencií, tichých, či verejných pravidiel, ktorých úlohou nie je vyššia kvalita, ale niečo úplne iné:

Základnou paradigmou fungovania RTVS je udržanie doterajšieho asymetrického "bratislavocentristického modelu" financovania RTVS na úkor regiónov a podriadenie sa aktuálnym požiadavkám vládnucich politických elít.

Na pozadí tejto "tichej dohody" beží celý rad finančných transakcií z rozpočtu RTVS s politickým kontextom, ignorujúc zásady kvality i hospodárnosti pri využívaní verejných zdrojov.

Pritom by malo byť absolútne prirodzené, aby práve RTVS kompenzovala spomínanú neúmernú centralizáciu a aby vytvárala prirodzené protiváhy, umožňujúce profesionálnejšie a efektívnejšie mapovanie života aj mimo hlavného mesta.

Nič z toho sa však nedeje, práve naopak

RTVS je najviac centralisticky sa správajúcim médiom verejnej služby v celej EÚ.

Je to aj jedna z príčin, prečo Bratislava a blízke okolie patria k najbohatším a najviac rozvinutým regiónom EÚ a ostatné regióny sú hlboko pod jej priemerom.

Blavocentrizmus je najväčším defektom verejnoprávnej mediálnej služby, ktorá má pokrývať spoločenskú objednávku naozaj celej krajiny, a nielen obyvateľov hlavného mesta a najmä mediálnych skupín, či politikov, žijúcich v Bratislave.

Jeden z viditeľných príkladov zlyhávania RTVS v jej základných funkciách je křčovité zotrúvanie na prekonaných modeloch financovania. Dá sa to celkom dobre ilustrovať na koncesionárskych poplatkoch.

7. Čo s koncesionárskymi poplatkami

Koncesie nie sú nič iné, ako ďalšia daň. Je to prekonaný model, od ktorého upúšťajú aj tí, ktorí ho nedávno vebili.

Lúbivým argumentom v prospech koncesionárskych poplatkov je údajná väčšia miera nezávislosti od aktuálnej vládnej garnitúry a verejná mediálna služba, v ktorej RTVS sama seba vidí ako nenahraditeľný subjekt. Pritom, nikde v tých krajinách EÚ, kde sa koncesionárskych poplatkov vzdali, neuvažujú o ich návrate.

Väčšinu programov, ktorými sa terajšie vedenie RTVS oháňa ako príkladom podpory verejného záujmu, vyrábajú aj iné médiá. Za omnoho menej peňazí, bez automatického nároku na verejné zdroje, vrátane koncesionárskych poplatkov. Napríklad:

Najväčším poskytovateľom televíznej verejnoprávnej mediálnej služby o regiónoch nie je RTVS, ale televízie, združené v spolku LOTOS. Tie však na príjmoch z koncesionárskych poplatkoch nemajú a ani nemali nikdy nijaký podiel.

Žiadny doterajší generálny riaditeľ RTVS totiž nevenoval ani mikroskopickú časť príjmu z koncesionárskych poplatkov na podporu členských televízií LOTOS-u. Pritom by to bol logický a správny krok, ktorý by významne a veľmi efektívne podporil verejnoprávnu mediálnu službu v regiónoch predpisov.⁶

Zástancovia koncesionárskych poplatkov ako príklad často uvádzajú Dánsko.

Argumentujú tým, že je to krajina s porovnateľnou veľkosťou s duálnym spôsobom vysielania a s podstatne vyššími koncesionárskymi poplatkami. Aká je však pravda?

Od roku 2010 do roku 2018 sa ročný poplatok za licenciu pre médiá v Dánsku zvýšil na 2 527 dánskych korún. V rokoch 2019 a 2020 však poplatok klesol a bol na úrovni 1 353 dánskych korún, teda v prerátaní na mesačnú platbu je to 14,65 €. Preto sa poplatok za licenciu na médiá v Dánsku postupne na prechodné obdobie troch rokov postupne ruší.

⁶ <https://lotos.sk/clenske-televizie/>

Verejná služba by mala byť v Dánsku v budúcnosti financovaná z daní, a nie koncesionárskych poplatkov.

Ak to premietneme na slovenskú realitu, zohľadňujúc slovenskú priemernú mzdu 1177 € a dánsku priemernú mzdu 5534,23 €, potom by aktuálne slovenské koncesionárske poplatky mali byť

$1177/5534,23 \times 14,65 = 3,12 \text{ €!!!}$

Záver?

Koncesionárske poplatky treba zrušiť. Treba to však urobiť postupne, v horizonte niekoľkých rokov.

Súčasne treba na Ministerstve financií vytvoriť rozpočtovú položku, ktorá by výpadok po zrušení koncesionárskych poplatkov mala nahradiť.

8. Prečo je terajší model fungovania RTVS zastaraný a nevyhovujúci.

Najviac to vidieť na spravodajstve, ktoré je základnou kostrou každej plno formátovej televízie. Často sa argumentuje tým, že v porovnaní s inými plnoformátovými televíziami je spravodajstvo RTVS dlhodobo vnímané ako naj dôveryhodnejšie. To je nespochybniteľný fakt.

Treba však vnímať aj to, že nejde o žiadne dramatické rozdiely medzi RTVS a jej priamymi konkurentmi (TV Markíza, TV JOJ a TA3). RTVS navyše objektívne pomáha aj to, že spravodajstvo RTVS nie je prerušované reklamou.

Napriek tomu je obdivuhodné, že spravodajstvo RTVS je napriek výkyvom⁷ profesionálne a dlhodobo stabilizované. Za to sa treba poďakovať predovšetkým kolektívu jeho tvorcov, vrátane dlhoročne overených moderátorov a moderátoriek.

Základná výhrada sa netýka profesionality v tvorbe reportáží, resp. širšie koncipovaných spravodajských blokov.

Problémom je napríklad to, že spravodajstvo RTVS podlieha vo veľkej miere výkyvom verejnej mienky a vlastne len kopíruje vývojové trendy, nastolené inými médiami.

V praxi tak vidíme, že v politických diskusiách, či spravodajských reportážach pravidelne vidíme zástupcov politických zoskupení, ktoré neprešli voľbami. Na základe čoho sa tam dostali? Na základe aktuálnych prieskumov volebných preferencií?

Takýto prístup by bol v poriadku, keby na to existovala reálna opora v zákone o RTVS.

⁷<https://blog.sme.sk/vladimirseman2/politika/taky-mily-merciak-to-bol>
<https://blog.sme.sk/vladimirseman2/politika/fatalne-zlyhanie-rtvs>

Takto to je iba zástupný argument, ktorý však pôsobí diskriminačne voči tým, ktorí vo voľbách reálne dôveru dostali, no napriek tomu v spravodajstve RTVS a v politických diskusiách takmer vôbec nefigurujú.

Ďalším problémom je, že všetky spravodajské témy a formáty sú spracované z pohľadu jediného centra, teda Bratislavy.

Navonok podobné kauzy, resp. témy, majú v regiónoch Slovenska rozdielnych aktérov a aj úplne iné východiská a riešenia. Na tento fakt však RTVS v terajšej podobe spravidla rezignuje.

S nemalým príspevom RTVS sa tak rokmi umelo vybudoval mýtus o tom, že to, čo sa deje v hlavnom meste je dôležitejšie ako to, čo sa deje v najbližšom okolí.

To je samozrejme nezmysel. RTVS takto vlastne iba kopíruje model, daný komerčnými médiami. Vždy je lacnejšie vybehnúť do parlamentu a tam umelo zdramatizovať poslaneckú šarvátku, ako na diaľku sledovať “vzdialené témy v regiónoch”.

Samozrejme, je celý rad tém, ktoré nie je možné spracovať inde, ako v hlavnom meste.

Inými slovami, zrejme ťažko niečo môže nahradiť spravodajstvo o parlamente, vláde, prezidentke, resp. o kauzách, úzko sa týkajúcich inštitúcií v Bratislave.

Spomínaný problém sa však naplno prejavuje až vtedy, keď napríklad ide o témy, ako je dôveryhodnosť politikov na regionálnej, alebo lokálnej úrovni, zneužívanie kompetencií verejných činiteľov v regiónoch, resp. akékoľvek iné témy, ktoré sú dôležité v regiónoch, avšak z pohľadu centra sa javia ako odťažité a málo zaujímavé.

Vtedy sa spomínané, navonok podobné témy, objavujú v spravodajských reláciách RTVS iba v jednej podobe, resp. z jedného miesta. Z pohľadu Bratislavy je už naplnený atribút verejnoprávnosti. Dookola sa pritom opakuje tá istá schéma:

“Veď my sme už o tom hovorili. Niečo podobné ako (povedzme) v Martine sa predsa deje (napríklad) aj Revúcej. Nebudeme predsa robiť dvakrát tú istú tému.”

Ja až tragikomickým dôsledkom, že potom nastáva akási tichá dohoda o témach, ktoré sa pravidelne viažu k niektorým mestám, či regiónom nezávisle od toho, aká je ich výpovedná hodnota. Preto sa minimálne raz za rok už vyše 20 rokov v spravodajstve RTVS dozvedáme o syfilise v rómskej osade v Trebišove. Nevidel som však ani jedinú reportáž o tom, že v tomto meste je jeden z najväčších mestských parkov v strednej Európe. Podobné nezmyselné paradigmy však platia o väčšine miest, či regiónov Slovenska, priamo úmerne od vzdialenosti od hlavného mesta.

Za to sa o všelijakých podružných voľnočasových aktivitách v Bratislave s vyložené lokálnym rozmerom dozvedáme prakticky v každej spravodajskej, celoslovenskej relácii.

Ďalším problémom je nízka miera objektívnych, exaktne merateľných kritérií pri hodnotení programov (reportáží) a následné prepojenie na stanovenie ich rozpočtov.

9. Decentralizácia RTVS - vznik nových štúdií v krajských mestách

Východiskom je vytvorenie 8 regionálnych štúdií RTVS, ktoré by mali svoju autonómnu organizačnú, ekonomickú aj vysielaciu štruktúru a ktoré by okrem spravodajských relácií vysielali aj publicistiku, dokumenty a diskusie s regionálnym zameraním.

Tieto štúdiá by mali mať garantovaný rozpočet a svojich vlastných oblastných riaditeľov. Ťažisko ich vysielacej plochy by bolo na internete, perspektívne by sa malo objaviť aj v programových štruktúrach, šírených prostredníctvom 5G sietí.

Veľmi dôležité je, aby mali možnosť vytvárať aj komerčné produkty, teda aby mohli vysielat' regionálne cieleu reklamu.

Tieto štúdiá by boli pochopiteľne aj dodávateľmi programov pre celoslovenské spravodajské, publicistické a iné relácie.

Priemerný počet ľudí, tvoriacich vysielanie v krajských štúdiách by mal byť približne 20 - 25.

Riaditelia by neboli iba "výkonnými", teda, ako je to doteraz, iba vykonávajúcimi vôľu ústredného riaditeľa, ale mali by byť skutočnými aktérmi verejnoprávneho vysielania v regiónoch s čo najširšími kompetenciami, vrátane personálnej politiky.

Keďže v Bratislave, banskej Bystrici a Košiciach už sú zamestnanci, ktorí by mohli fungovať v týchto nových štruktúrach, predpokladám, že na uspokojivé fungovanie plánu regionalizácie vysielania RTVS malo podariť naplniť so zhruba 160 novými kmeňovými zamestnancami.

Predobraz tejto myšlienky už v RTVS funguje vo vysielaní rádia Regina v jednotlivých krajských štúdiách RTVS.

Aj keď aj v Regine sa objavuje množstvo výplnkových programov bez hlbšieho regionálneho ukotvenia, práve vysielanie Reginy poukazuje na zmysluplnosť konceptu väčšej decentralizácie RTVS.

Stačí porovnať pozíciu počúvanosti Reginy, ktorá je v regiónoch uznávaným a počúvaným médiom s televíznou zložkou RTVS.

Žiaľ, regionálne štúdiá RTVS vo svojej televíznej zložke sú len marginálnym ornamentom na mediálnej mape Slovenska. Nuž a to by sa malo zmeniť!

10. Návrh rozpočtu 8 regionálnych (krajských) štúdií v €.

Adobe Photoshop Lightroom 6.0 Win/Mac ENG

Popis: Grafický software na úpravu fotografií. Cena: 132.-

Avid Media composer

Popis: Profesionálna nelineárna 64 Bit aplikácia na strih videa. Cena: 1439.-

Adobe After Effects CC MP ENG – licencia na tri roky

Popis: Profesionálny strihový program na postprodukčné spracovanie videa vo forme videoefektov a spracovanie pluginov. Cena: 1200.-

Amazonlightsail – cloud hosting

Popis: Prenájom automatizovaných počítačových služieb formou cloud hostingu na tri roky. Cena: 1500.-

Vývojársky software JetBrains licencie

Popis: Software moduly, určené na zefektívnenie práce pri vývoji webovských aplikácií. Cena: 1200.-

Plugginy

Popis: Videohive After effects projekty, videohive.net. Cena: 2500.-

Kancelársky software – licencie

Popis: Microsoft office, etc. Cena: 450.-

Videokamery:

Popis: 4x spravodajská kamera, 4x štúdiové kamery. Spolu cena 20 000.-

Mikrofóny:

Popis: 4x klopový bezdrôtový mikrofón, cca 500,- / ks

2x ručný bezdrôtový mikrofón, cca 500,- / ks. Spolu cena: 3000.-

Video Routing:

Popis: 1x Blackmagic Videohub

<https://www.blackmagicdesign.com/products/smartvideohub>. Cena: 1500.-

Strižňa:

Popis: Blackmagic ATEM production studio 4k,

<https://www.blackmagicdesign.com/products/atem>. Cena: 1500.-

Blackmagic ATEM 1 M/E Broadcast Panel,

<https://www.blackmagicdesign.com/products/atem>. Cena: 3500.-

CG Grafika + Playout (iba v prípade strižne Blackmagic):

Popis: 2x PC, core i7, CasparCG sw. Cena: cca 2000x2 = 4000.-

Popis: Playout sw Playbox NEO.

<https://playboxtechnology.com/products/tv-automation/airbox-neo>. Cena: Cca 4000.-

h.264 POINT-MULTIPOINT:

Popis: Teradek Vidiu Pro

<http://teradek.com/products/vidiu-pro?variant=29318722957>; Cena: 799.-

Popis: Wowza Media server. Cena: cca 1000.-

Mesačné náklady podľa výberu programu/vlastné, alebo cloudové riešenie... <https://www.wowza.com/pricing>

Cena na tri roky: cca 7000.-

ZVUKOVÝ MIX:

Cena: podľa potreby, cca 1500.-

TALLY:

Popis: Datavideo ITC-100 Intercom

System <http://www.datavideo.com/product/ITC-100>. Cena: 1200.-

Popis: Tally interface BMD,m

<https://www.blackmagicdesign.com/products/atem/techspecs/W-ATC-03>. Cena: 500.-

Ostatný materiál:

Popis: Rack, kabeľáž, konektory, batérie do kamier, nabíjačky, batérie do mikrofónov, nabíjačky, statívy kamera, mikrofón, svetlá na kamery, monitory, slúchadlá.

Cena: 5000.-

Mesačné náklady za pripojenie na internet

Cena: Počet modemov x cca 20e/SIM/mesiac

Spolu za tri roky: 2200.-

Spolu 65 120.- € x 8 (štúdií) 520 960.- €

Ďalšie náklady:

160 ľudí - priemerná mesačná mzda 1500 € - ročne 2 880 000 €.

Automobilový park - 16 x 15000 - 240 000.- PHM - 100 000.-

Prenájom priestorov, údržba, opravy - 500 000.- Rezerva, odmeny - 100 000.-

Spolu 3 820 000.- + 520 960.- = 4 340 960 € na rok.

Tieto náklady by po prerátaní na dlhšie časové obdobie boli ešte nižšie, pretože napr. autá, či kamery a ďalšia technika by sa nakupovali iba prvý rok a životnosť spomínaných zariadení je minimálne päť rokov. Prenájom by sa minimálne v troch existujúcich štúdiách (Bratislava, Banská Bystrica a Košice) nemusel platiť, stačilo by len efektívnejšie využívať už existujúce priestory. Regionálne blízke štúdiá (napr. PSK a KSK) by mohli zdieľať spoločné vysielačie réžie, štúdiá... Pri zdieľaných, resp. celoslovensky vysielaných programoch by tieto štúdiá mali mať nárok na primeraný podiel na ich rozpočtoch nad rámec svojho základného rozpočtu. Ďalší príjem by tieto štúdiá mohli mať z regionálnej reklamy. Pre rôzne, nepredvídané situácie (výroby) **zaokrúhlime spomínanú sumu na 5 miliónov € ročne.**

Stačili by necelé štyri percentá z terajšieho rozpočtu RTVS na ročnú prevádzku 8 krajských štúdií s autonómnym personálnym, materiálno-technickým zabezpečením a 24 hodinovou vysielačou štruktúrou.

Takáto suma sa dá už pri terajšom nastavení ušetriť upustením od predražených, povrchných súťažno-zábavných formátov. V konečnom štádiu, v ktorom by jednotlivé krajské štúdiá mohli produkovať aj náročnejšie formáty, vrátane seriálov, či hraných filmov by mal byť model financovania RTVS rozložený v pomere 75% Bratislava a 25% regióny.

Rozpočty jednotlivých krajských štúdií by sa mali odvíjať proporcionálne, v závislosti od počtu obyvateľov. Existujúca programová skladba v štúdiách Košice a Banská Bystrica by sa mala postupne prehodnotiť. Divácky (posluchácky) úspešné programové typy s väčšou mierou regionalizácie by mali mať zelenú. Ostatné, celoslovensky vysielané programy zo štúdií Banská Bystrica a Košice by mali ostať nateraz vo vysielaní nad rámec "basic level", postupne by sa však mala prehodnocovať ich zmyslupnosť.

Rozhodne však nemožno za zmyslupný regionálny program považovať napríklad zábery na pusté lyžiarske strediská bez snehu a podobne.

Ak to mám vyjadriť športovou terminológiou:

Zmena RTVS z pokrivenej súťaže s jedným dominantným Slovanom Bratislava na zmyslupnú ligu sa dá uskutočniť počas štyroch rokov.

Do konca 2022: 90% Bratislava - 10% regióny (basic level)

Do konca 2023: 85% Bratislava - 15% regióny (medium level)

Do konca 2024: 80% Bratislava - 20 % regióny (standard level)

Do konca 2025: 75% Bratislava - 25% (high level).

Dôležité:

Treba vyvinúť maximálne úsilie, aby sa základné zmeny v duchu "basic levelu" uskutočnili do októbra 2022, keď v spojenom termíne budú voľby do samosprávy a vyšších územných celkov.

Predpokladám vzájomný programový prienik televíznej a rozhlasovej zložky regionálnych štúdií. Samozrejmosťou by mala byť dostupnosť audio i video podoby v "live" podobe, i v archíve na internete.

Lokálne, regionálne a mestské televízie a školy s mediálnym zameraním mali mať ZADARMO k dispozícii archív a spravodajskú surovinu krajských štúdií RTVS .

11. Návrh programových typov pre rozšírené regionálne vysielanie - "basic level".

Región expres -5 min.

Naživo.

Vysielanie: 6,15; 7,45; 12,45; 14,45; 16,45;

Aktuálne informácie s dôrazom na regionálne témy. Najdôležitejšie udalosti v krajských mestách, regionálna politika, kultúra a šport.

Regionálne správy - 25 min.

Naživo.

Vysielanie - každý deň o 18,30.

Hlavná spravodajská relácia regiónu.

Reportáže, priame vstupy, rozhovory s o kľúčových témach dňa.

Medicína - 15 min.

Záznam.

Vysielanie:

Denne o 6,00; 10,35; 12,30.

Publicistická relácia o témach, súvisiacich so starostlivosťou o zdravie. Prevencia, poradenstvo. Informácie o regionálnych poskytovateľoch zdravotníckej starostlivosti, propagácia zdravej stravy, pohybu.

Kulturpark - 15 min.

Záznam.

Vysielanie denne o 12,15; 17,30.

Magazín o dianí v regionálnej kultúre. Reportáže, pozvánky. Koncerty, výstavy, divadelné predstavenia, rozhovory s osobnosťami zo sveta kultúry.

Fenomény kraja - 15 min.

Záznam.

Vysielanie denne o 13,25 a 22,30.

Zaujímavosti pre turistov, pamätihodnosti, atraktívne zákutia prírody, pozvánky na turistické zrazy.

Školský magazín - 20 min.

Záznam

Vysielanie denne o 15,30 a 21,30

Relácia o základných a stredných školách v regióne. Nové študijné programy, súťaže, portréty talentovaných žiakov a úspešných pedagógov.

Premiéra: Raz týždenne

Svet vedy a techniky - 20 min

Záznam

Relácia o nových vedeckých postupoch, ich propagácia, mapovanie aktivít vedeckých inštitúcií v regiónoch.

Vysielanie denne o 17,15

Premiéra: Raz týždenne

VOX vitae - 20 min.

Záznam

Vysielanie denne o 15,20.

Premiéra: Raz týždenne

Náboženský magazín.

Témy, týkajúce sa života cirkevných spoločenstiev, charitatívnych organizácii, reholí.

Záhradkári a Agrosvet - 15 min.

Záznam

Vysielanie denne o 14,15

Premiéra: Raz týždenne

Reprízy: 14

Každý z krajov by mal mať možnosť kreovať vlastnú programovú štruktúru a vlastnú programovú politiku voči už existujúcim regionálnym médiám. Samozrejmosťou je tiež veľká miera autonómnosti vo výbere zamestnancov a externých spolupracovníkov. Najlepšie programy sa v skrátenej verzii dostanú do celoplošného vysielania, v regionálnej verzii sa môžu vysielat' aj rozšírenej podobe. Predpokladám čo najväčšiu možnú mieru interaktivity so sociálnymi sieťami a perspektívnym využitím šírenia cez 5 G siete.

Všetky štúdiá by mali v živých vstupoch pravidelne vstupovať do celoplošného vysielania, v závislosti od dôležitosti témy. Po odpojení sa od celoslovenského vysielania však môžu pokračovať na interných okruhoch.

12. Závěrečné poznámky

Zámerne som sa nepúšťal do hodnotenia do hodnotenia detailov terajšieho fungovania RTVS. Ide najmä organizačný poriadok RTVS, organizačnú štruktúru a dcérske spoločnosti.

Uvedomujem si totiž, že ide o komplikované vzťahové, majetko-právne a technologické komplexy a na ich seriózne hodnotenie a nasmerovanie treba oveľa viac informácií.

Opakovane však oceňujem, že uchádzači o post GR RTVS tieto podklady dostali k dispozícii.

Pevne verím, že aj tento projekt poskytne aspoň základnú predstavu o tom, čo vnímam ako priority ďalšej existencie a rozvoja verejnoprávnej mediálnej služby RTVS.

V Novosade, 25.5. 2022

S pozdravom

Ing. Vladimír Seman, autor